

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Кіровоградської
обласної ради

_____ 2015 року № _____

Доповнення і зміни до Стратегії економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2013-2020 роки із урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року

Для забезпечення виконання в області постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 року № 385 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року" внести до Стратегії економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2015 рік (далі – Стратегія) такі доповнення і зміни, а саме:

1. У Розділі "1. Основні положення":

1) в абзаці другому слова "від 21 липня 2006 року № 1001 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року" замінити словами "від 06 серпня 2014 року № 385 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року";

2) у третьому абзаці виключити слова "Програми економічних реформ на 2012-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава";

3) абзац четвертий викласти у такій редакції: "Необхідність підготовки Стратегії викликана змінами, що відбулися в соціально-економічній сфері України протягом останніх років. З початку 2014 року з'явилися додаткові ризики, пов'язані як із зовнішнім впливом дій Російської Федерації стосовно Автономної Республіки Крим та східних регіонів України, так і з внутрішніми чинниками, розгортанням політики економічних і соціальних реформ, змінами підходів до побудови державної політики та засад регіонального розвитку України.

У зв'язку із змінами у соціально-економічному розвитку держави, міжнародній економіці внаслідок глобальної кризи виникла потреба у скороченні переліку пріоритетів регіонального розвитку з метою концентрації фінансових ресурсів на основних завданнях, які матимуть системний та довгостроковий вплив на розвиток регіону.";

4) у п'ятому абзаці виключити слова "забезпечити координацію розвитку області з виконання завдань Програми економічних реформ на

2012-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава";

5) абзац дев'ятий виключити.

2. У підрозділі "Інтегральні стратегічні цілі" Розділу "ІІІ. Мета та основні цілі Стратегії":

1) інтегральну стратегічну ціль "1. Спеціалізація області на виконанні функцій, які мають стратегічне значення для розвитку України":

викласти у такій редакції: "1. Підвищення рівня ефективності використання економічного потенціалу області";

доповнити новими абзацами такого змісту:

"підвищення ролі та функціональних можливостей міст у подальшому розвитку області;

створення умов для поширення позитивних процесів розвитку міст на інші території, розвиток сільської місцевості;

підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку області;

підвищення ролі та функціональних можливостей міст у подальшому розвитку області";

доповнити абзацами у редакції інтегральної стратегічної цілі "3. Реалізація конкурентного потенціалу енергозабезпечення та енергоефективності" та інтегральної стратегічної цілі "4. Орієнтація на стійкий розвиток на засадах "зеленої економіки";

2) інтегральну стратегічну ціль "2. Досягнення збалансованості просторового розвитку" викласти у такій редакції "2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток";

3) інтегральну стратегічну ціль "5. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури":

викласти у такій редакції: "3. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури";

доповнити абзацами такого змісту:

"децентралізація влади, реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою;

підвищення якості державного управління регіональним розвитком;

посилення міжгалузевої координації в процесі формування та реалізації регіональної політики;

інституційне забезпечення регіонального розвитку";

4) інтегральну стратегічну ціль "3. Реалізація конкурентного потенціалу енергозабезпечення та енергоефективності" та інтегральну стратегічну ціль

"4. Орієнтація на стійкий розвиток на засадах "зеленої економіки" виключити.

3. У підрозділі "Стратегічні напрями розвитку" Розділу "III. Мета та основні цілі Стратегії":

стратегічний напрям "1. Розвиток промислового потенціалу" викласти у такій редакції: "1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області";

стратегічний напрям "2. Формування високотехнологічного аграрного сектору XXI століття" викласти у такій редакції: "2.Зростання конкурентоспроможності аграрного сектору";

стратегічний напрям "5. Стабільний соціальний розвиток" викласти у такій редакції: "5. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання".

4. Підрозділ 4.1. "Розвиток промислового потенціалу" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції: "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області".

5. Завдання стратегічного пріоритету "1. Нарощування обсягів виробництва промислової продукції та її реалізації на внутрішньому й зовнішніх ринках" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" (*нова редакція*) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити абзацом такого змісту:

"розширення на законодавчому рівні можливостей задіяння потенціалу та механізму державного замовлення для стратегічно важливих для регіону підприємств, налагодження виробництва окремих видів продукції відповідно до потреб внутрішнього ринку".

6. Завдання 4 та 5 стратегічного пріоритету "2. Підвищення ефективності використання мінерально-сировинної бази області" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" (*нова редакція*) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції:

"сприяння відновленню вуглевидобутку та подальшому розвитку використання потенціалу буровугільної галузі області, зокрема з використанням сучасних інноваційних технологій;"

7. Завдання 7 стратегічного пріоритету "2. Підвищення ефективності використання мінерально-сировинної бази області" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області"

(нова редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" вилучити.

8. Завдання стратегічного пріоритету "3. Підвищення конкурентоспроможності харчової промисловості, розвиток коопераційних зв'язків та мережевого співробітництва в галузі" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" (нова редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції:

"сприяння запровадженню новітніх технологій, участі підприємств харчової промисловості в реалізації загальнодержавних програм, проектів та оновлення матеріально-технічної бази підприємств;

впровадження системи аналізу ризиків та контролю (регулювання) у критичних точках (НАССР) у підприємствах харчової промисловості;

збільшення обсягів надходження сільськогосподарської сировини на підприємства харчової промисловості;

сприяння налагодженню поглиблених зв'язків підприємств харчової промисловості з оптово-роздрібними торговельними мережами для збільшення обсягів реалізації продукції;

надання маркетингової підтримки при реалізації харчових продуктів з підвищеними споживчими якостями;

популяризація продукції місцевих товаровиробників шляхом участі у виставках та ярмарках."

9. Завдання стратегічного пріоритету "4. Розбудова інвестиційного потенціалу у промисловості та стимулювання оновлення основних фондів" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" (нова редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити абзацами такого змісту:

"формування сприятливого інвестиційного клімату, позитивного інвестиційного іміджу та просування на зовнішній ринок інвестиційних можливостей області;

створення системи моніторингу стану реалізації інвестиційних проектів, у тому числі в рамках державно-приватного партнерства, та здійснення контролю за їх реалізацією;

забезпечення створення системи підготовки фахівців з питань управління інвестиційними проектами, у тому числі в рамках державно-приватного партнерства;

створення умов для розвитку міжрегіональної та міжнародної кооперації з реалізації інвестиційних проектів, у тому числі в рамках державно-приватного партнерства;

удосконалення механізму банківського кредитування проектів регіонального розвитку - іпотечного кредитування, відкриття кредитних ліній, надання пільгових середньострокових та довгострокових кредитів, створення

ринку цінних паперів, розміщення облігацій місцевих позик та реалізація за рахунок залучених коштів проектів регіонального розвитку."

10. Завдання стратегічного пріоритету "5. Підвищення ефективності інноваційної діяльності у промисловості, сприяння розвитку виробництва високотехнологічної продукції машинобудування, приладобудування та харчової промисловості" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" *(нова редакція)* Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити абзацами такого змісту:

"створення системи стратегічного планування потреб економіки у висококваліфікованих кадрах за видами економічної діяльності та у професійно-кваліфікаційному розрізі;

забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців та робітничих кадрів для задоволення потреб регіонів з урахуванням пріоритетів їх розвитку;

забезпечення підтримки та розвитку інтелектуального і творчого потенціалу через систему освіти та навчання протягом життя;

розвиток науково-інноваційного співробітництва державного та недержавного сектору науки, вищих навчальних закладів і наукових установ з реальним сектором економіки;

розвиток інноваційної культури шляхом популяризації провадження наукової, винахідницької та інноваційної діяльності, а також створення цілісної системи освіти з урахуванням кадрового забезпечення інноваційної діяльності;

стимулювання промисловців до запровадження новітніх технологій та інновацій, сприяння розвитку новаторської і раціоналізаторської роботи у підприємствах;

підвищення ефективності дії механізму стандартизації та сертифікації продукції, захисту інтелектуальної власності, дотримання авторського права та суміжних прав, забезпечення досягнення високих стандартів якості, безпеки, екологічності продукції".

11. Стратегічний пріоритет "6. Реалізація політики енергозбереження у промисловості та розвиток "зеленої економіки" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" *(нова редакція)* Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції: "6. Диверсифікація джерел енергопостачання, підвищення рівня енергоефективності в області та розвиток "зеленої економіки".

12. Вилучити завдання 2 та 6 пріоритету "6. Диверсифікація джерел енергопостачання, підвищення рівня енергоефективності в області та розвиток "зеленої економіки" *(нова редакція)* підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" *(нова*

редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області".

У зв'язку з цим завдання 3, 4, 5, 7, вважати відповідно завданнями 2,3,4,5.

13. Завдання стратегічного пріоритету "6. Реалізація політики енергозбереження у промисловості та розвиток "зеленої економіки" підрозділу "4.1. Розвиток інноваційного та конкурентного виробничого сектору області" (нова редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити завданнями у такій редакції:

"стимулювання переходу та популяризація заходів щодо використання альтернативних видів палива, налагодження співробітництва між місцевими виробниками такого палива та споживачами області";

зменшення витрат паливно-енергетичних ресурсів шляхом здійснення організаційних, технічних, технологічних та інших заходів, зокрема оновлення основних фондів, модернізація виробничих потужностей, запровадження енерго-ефективних технологій;

оптимізація структури регіонального енергетичного балансу шляхом заміщення природного газу енергоресурсами, отриманими з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, насамперед на об'єктах соціальної сфери;

проведення аналізу ефективності енергоспоживання та резервів енергозбереження;

розроблення та реалізація проектів, спрямованих на зменшення витрат паливно-енергетичних ресурсів і впровадження новітніх технологій;

інформування іноземних інвесторів щодо перспектив участі у реалізації інвестиційних проектів з виробництва енергоносіїв із відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

залучення інвестицій в енергетичну галузь для проведення її структурної модернізації, реконструкції об'єктів інфраструктури."

14. Стратегічний пріоритет "1. Підвищення ефективності використання земельних ресурсів на основі раціонального сільськогосподарського землекористування" підрозділу "4.2. Зростання конкурентоспроможності аграрного сектору" (нова редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції: "1. Підвищення доданої вартості в аграрній сфері".

15. Завдання стратегічного пріоритету "1. Підвищення доданої вартості в аграрній сфері" (нова редакція) підрозділу "4.2. Зростання конкурентоспроможності аграрного сектору" (нова редакція) Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити абзацами такого змісту:

"створення рівних умов для підтримки сільськогосподарських виробників незалежно від їх виду, типу, розміру, форми власності та господарювання;

поліпшення економічної діяльності на селі шляхом диверсифікації сільськогосподарського виробництва та впровадження інтенсивних технологій;

розвиток альтернативних видів економічної діяльності у сільській місцевості;

раціоналізація структури сільськогосподарського виробництва для зростання його доданої вартості, забезпечення виконання завдань щодо забезпечення життєдіяльності населення та потреб національної економіки в особливий період".

16. Стратегічний пріоритет "5. Розбудова соціальної інфраструктури на основах диверсифікації економіки сільських поселень" підрозділу "4.2. Зростання конкурентоспроможності економіки сільських районів" *(нова редакція)* Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області":

викласти у такій редакції: "5. Розвиток сільських територій та розбудова соціальної інфраструктури";

доповнити абзацами такого змісту:

"сприяння зайнятості населення в сільській місцевості поза сферою сільськогосподарського виробництва, включаючи розвиток аграрного бізнесу, сільського туризму, народних ремесел і промислів, підприємств сфери послуг тощо;

створення умов для соціального розвитку села, стійкої мотивації до соціальної відповідальності бізнесу в аграрному секторі, суміжних секторах виробництва і сфери послуг;

підвищення привабливості проживання в сільській місцевості, виконання програми державної підтримки молодих працівників, залучених до роботи в сільських населених пунктах".

17. Стратегічний пріоритет "1.Стимулювання технічної і технологічної модернізації, підвищення ресурсоефективності сфери ЖКГ" підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції:

"1. Надання якісних житлово-комунальних послуг".

"Завдання:

підвищення якості житлово-комунальних послуг для всіх верств населення, створення конкурентного середовища на ринку послуг;

забезпечення сталого розвитку систем теплопостачання, водопостачання та водовідведення;

проведення реконструкції та капітального ремонту водопровідних, каналізаційних та теплових мереж;

проведення модернізації обладнання ОКВП "Дніпро-Кіровоград" із залученням коштів міжнародної технічної допомоги;

проведення робіт, спрямованих на забезпечення жителів Долинського району питною водою шляхом будівництва Долинського групового водопроводу;

упровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження з побутовими відходами;

проведення реконструкції та капітального ремонту житлових будинків із застосуванням енергозберігаючих технологій і обладнання, капітального ремонту, модернізації та заміни ліфтів;

проведення реконструкції магістральних теплових мереж, котелень, систем теплопостачання у населених пунктах області;

проведення роботи по заміщенню природного газу на інші види палива у підприємствах теплокомуненергетики;

проведення заходів з благоустрою населених пунктів".

18. Стратегічний пріоритет "2. Забезпечення стабільного розвитку туристично-рекреаційного комплексу" підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити абзацами такого змісту:

"розвиток зеленого туризму в сільській місцевості;

створення якісного туристичного продукту на основі раціонального використання туристичних ресурсів, визначення зон пріоритетного розвитку шляхом туристичного районування районів;

формування позитивного іміджу області у сфері туризму на зовнішньому і внутрішньому туристичному ринку;

участь у загальнодержавній інформаційній мережі у сфері туризму і курортів, зокрема шляхом розвитку відповідної мережі інформаційних центрів в області".

19. Стратегічний пріоритет "3. Реалізація заходів з охорони культурної спадщини" підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції: "3. Збереження культурної спадщини".

20. Завдання стратегічного пріоритету "3. Збереження культурної спадщини" (*нова редакція*) підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області"

Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити завданнями такого змісту:

"збереження історико-культурних цінностей та природної спадщини, забезпечення в області доступності до культурної та природної спадщини;

створення умов для збереження в області самобутності народної культури, звичаїв, традицій, обрядів, у тому числі національних меншин;

застосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності;

зміцнення матеріально-технічної бази та проведення робіт з модернізації, реконструкції, реставрації, ремонту закладів і підприємств культури, які належать до спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області, зокрема Кіровоградського академічного обласного театру ляльок, Кіровоградської обласної філармонії, Кіровоградського музичного училища, Олександрійського училища культури, обласної бібліотеки для юнацтва ім.О.М.Бойченка, обласної бібліотеки для дітей ім.А.П.Гайдара, обласної універсальної наукової бібліотеки ім.Д.І.Чижевського, філії Кіровоградського обласного краєзнавчого музею - заповідника-музея І.К.Тобілевича (Карпенка-Карого) "Хутір Надія", обласного художнього музею, та інших об'єктів".

21. Стратегічний пріоритет "7. Налагодження систематичної роботи щодо забезпечення екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища як основи безпеки життєдіяльності мешканців регіону" підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" викласти у такій редакції: "7.Рациональне використання природно-ресурсного потенціалу та найцінніших природних територій".

22. Вилучити із завдань стратегічного пріоритету "7.Рациональне використання природно-ресурсного потенціалу та найцінніших природних територій" (*нова редакція*) підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" завдання такого змісту: "розроблення та затвердження місцевого плану дій з охорони навколишнього природного середовища".

23. Завдання стратегічного пріоритету "7.Рациональне використання природно-ресурсного потенціалу та найцінніших природних територій" (*нова редакція*) підрозділу "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" доповнити завданнями такого змісту:

"збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, відтворення природних комплексів, земельних та водних ресурсів, формування національної екомережі;

підвищення рівня обізнаності населення щодо цінності територій та об'єктів природно-заповідного фонду".

24. Доповнити підрозділ "4.4. Розвиток регіонального ринку послуг як основи постіндустріального поступу Кіровоградської області" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області":

1) стратегічним пріоритетом "7. Децентралізація влади, реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою" у такій редакції:

"Завдання:

визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, здатної забезпечити доступність та якість послуг, що надаються такими органами;

досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади шляхом передачі функцій виконавчої влади від місцевих держадміністрацій виконавчим органам рад відповідного рівня;

здійснення бюджетної децентралізації, в тому числі шляхом перерозподілу загальнодержавних податків, забезпечення гарантованої Конституцією України автономності місцевих бюджетів, закріплення за кожною ланкою самоврядування стабільної дохідної бази для реалізації їх функцій та стимулювання податкоспроможності громад;

створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для зміцнення економічної бази розвитку територіальних громад;

забезпечення доступності та якості публічних послуг";

2) стратегічним пріоритетом "8. Підвищення якості державного управління регіональним розвитком" у такій редакції:

"Завдання:

підвищення ефективності діяльності місцевих держадміністрацій, удосконалення взаємовідносин між місцевими держадміністраціями та фізичними і юридичними особами шляхом упровадження системи електронного урядування;

створення ефективної системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері державного управління регіональним розвитком;

удосконалення системи моніторингу ефективності використання бюджетних коштів, посилення відповідальності місцевих органів виконавчої влади за ефективне використання ресурсів, спрямованих на розв'язання соціально-економічних проблем розвитку області;

вжиття заходів щодо вирішення питань, пов'язаних із соціальним захистом учасників АТО, членів сімей учасників АТО, які поранені чи загинули під час проведення антитерористичної операції шляхом затвердження і реалізації відповідної обласної цільової програми соціальної підтримки сімей загиблих учасників антитерористичної операції, військовослужбовців і поранених учасників АТО та вшанування пам'яті загиблих, аналогічних міських і районних програм із передбаченням коштів у місцевих бюджетах на їх реалізацію;

забезпечення надання на належному рівні медичної допомоги учасникам АТО і членам їх сімей у закладах охорони здоров'я області, зокрема в обласному госпіталі, опіковому та інших відділеннях обласної лікарні, обласній дитячій лікарні, обласній станції переливання крові, та інших закладах охорони здоров'я;

вжиття заходів щодо підвищення рівня цивільного захисту населення в особливий період, рівня мобілізаційної підготовки в області шляхом розроблення і реалізації відповідної обласної цільової програми, передбачення її фінансування із залученням коштів місцевих бюджетів;

розроблення і реалізація обласної цільової програми створення страхового фонду документації, передбачення її фінансового забезпечення із різних джерел фінансування;

підвищення ролі громадських об'єднань у формуванні пріоритетних напрямів розвитку області, їх реалізації та здійсненні контролю за реалізацією";

3) стратегічним пріоритетом "9. Посилення міжгалузевої координації в процесі формування та реалізації регіональної політики" у такій редакції:

"Завдання:

узгодження цілей, пріоритетів, завдань і заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо розв'язання поточних проблем регіонального розвитку та досягнення довгострокових стратегічних цілей;

забезпечення формування переліку інвестиційних програм (проектів) регіонального розвитку, які пропонуються до фінансування із залученням коштів Державного фонду регіонального розвитку, із врахуванням у ньому інвестиційних програм (проектів), що мають на меті розвиток області, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків, у тому проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад, які відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року та Стратегії економічного і соціального розвитку області на 2013-2020 роки (із доповненнями і змінами);

створення системи електронної взаємодії щодо обміну інформацією між центральними та місцевими органами виконавчої влади;

узгодження державних та регіональних стратегічних пріоритетів на довгостроковий період на основі угод щодо регіонального розвитку, програм

подолання депресивності регіонів та інших інструментів, що сприяють регіональному розвитку;

гармонізація загальнодержавних та регіональних інтересів під час формування та реалізації державної регіональної політики шляхом: чіткого розподілу повноважень центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування; прозорого і сталого розподілу податкових ресурсів між державним та місцевими бюджетами;

врахування органами місцевого самоврядування загальнодержавних інтересів під час вирішення питань місцевого значення;

проведення оцінки впливу політики, яка реалізується центральними органами виконавчої влади у відповідній сфері, на рівень соціально-економічного розвитку області, окремих міст і районів".

25. Доповнити стратегічний пріоритет "5. Завершення реформування системи охорони здоров'я" підрозділу "4.5. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання" Розділу "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" завданнями такого змісту:

"зміцнення матеріально-технічної бази та проведення робіт з модернізації, реконструкції, ремонту закладів і підприємств охорони здоров'я, які належать до спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області, зокрема обласної лікарні, дитячої обласної лікарні, станції переливання крові, обласного госпіталю для інвалідів Великої Вітчизняної війни, Знам'янської обласної бальнеологічної лікарні та інших об'єктів;

поліпшення якості надання медичної допомоги новонародженим, дітям, матерям, вагітним шляхом проведення капітальних ремонтів, реконструкцій приміщень лікувальних закладів, які надають медичну допомогу вказаним категоріям населення, оснащення цих закладів сучасним медичним обладнанням;

поліпшення якості надання медичної допомоги учасникам АТО, членам їх сімей, ветеранам Великої Вітчизняної війни, тимчасово переміщеним особам шляхом проведення капітальних ремонтів приміщень лікувальних закладів, оснащення їх сучасним медичним обладнанням, забезпечення ліками і виробами медичного призначення тощо;

поліпшення якості проведення профілактики та лікування хворих на серцево-судинні захворювання в області шляхом розробки і реалізації обласної цільової програми;

поліпшення якості проведення профілактики та лікування хворих на ВІЛ-інфекцію/СНІД в області шляхом затвердження і реалізації обласної цільової програми;

підвищення якості надання первинної медичної допомоги шляхом забезпечення закладів охорони здоров'я, які надають первинну медичну допомогу, відповідним обладнанням, транспортними засобами;

поліпшення медикаментозного і матеріально-технічного забезпечення лікувально-профілактичних закладів області;

удосконалення роботи служби екстреної медичної допомоги шляхом оновлення парку санітарного автомобільного транспорту та впровадження нових технологій;

підготовка до створення закладів охорони здоров'я нового типу, що входять до складу госпітального округу;

забезпечення пріоритетного, першочергового комплектування лікарськими кадрами та середнім медичним персоналом закладів охорони здоров'я сільської мережі, реалізація обласних заходів щодо залучення та закріплення молодих спеціалістів-лікарів для роботи в медичних закладах області шляхом створення належних умов для їх праці та проживання;

проведення заходів, пов'язаних із прийомом до комунальної власності відомчих лікувальних закладів".

26. Доповнити Розділ "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" підрозділом такого змісту:

"4.6. Розвиток підприємницького середовища та конкуренції на регіональних товарних ринках"

"Завдання:

спрощення процедури започаткування та збільшення обсягів надання державної фінансової підтримки суб'єктам малого підприємництва, у тому числі мікрокредитів для започаткування та провадження підприємницької діяльності;

зменшення кількості заходів державного нагляду (контролю);

створення умов для розвитку ефективного конкурентного середовища на регіональних товарних ринках, у тому числі шляхом мінімізації негативного впливу на економічну конкуренцію, що виникає внаслідок антиконкурентних дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

проведення навчання з питань провадження підприємницької діяльності;

сприяння розвитку лізингових операцій для технічного переоснащення основних фондів підприємств;

підтримка підприємств, діяльність яких спрямована на підвищення рівня енергоефективності в регіоні, збільшення частки енергії, отриманої з відновлюваних джерел та альтернативних видів палива".

27. Доповнити Розділ "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" підрозділом такого змісту:

"4.6. Підвищення ролі та функціональних можливостей міст у подальшому розвитку області"

1. Розвиток інфраструктури міст

Завдання:

розроблення містобудівної документації для населених пунктів (генеральні плани, зонінг, детальні плани територій) та створення містобудівного кадастру;

збереження культурної спадщини та захист традиційного середовища міських населених пунктів та приміських територій;

створення умов доступності об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури для інвалідів та інших маломобільних груп населення;

розроблення та підтримка проектів транспортної інфраструктури, які відповідають пріоритетам та інтересам окремих міст відповідно до стратегії їх розвитку;

розвиток житлово-комунальної інфраструктури (житлове будівництво, будівництво (реконструкція) інженерної інфраструктури);

залучення інвестицій у будівництво та/або реконструкцію вулично-дорожньої мережі, інженерної та соціальної інфраструктури міст;

підтримка формування на основі наявних потужностей науково-дослідних та освітніх установ (закладів) міст інноваційної інфраструктури, зокрема утворення технополісів, технопарків, центрів трансферу технологій для підвищення рівня інноваційності та конкурентоспроможності економіки міст;

удосконалення роботи центру надання адміністративних послуг населенню і суб'єктам господарювання;

забезпечення інфраструктурних зв'язків, які сприятимуть наближенню великих міжнародних та національних транспортно-пересадкових вузлів до відділених регіонів і міст;

удосконалення нормативно-правової бази щодо визначення повноважень органів місцевого самоврядування з питань здійснення контролю за провадженням містобудівної діяльності".

2. Підтримка інтегруючої ролі міст як центрів економічного та соціального розвитку.

Завдання:

забезпечення транспортного та інформаційного зв'язку міст – центрів економічного зростання з прилеглими населеними пунктами;

визначення механізму стимулювання співробітництва територіальних громад, зокрема шляхом об'єднання їх ресурсів, розроблення планів розвитку міст та прилеглих до них населених пунктів і реалізації спільних проектів;

розвиток державно-приватного партнерства шляхом посилення взаємодії в системі "органи місцевого самоврядування-бізнес-громада";

надання можливості доступу через Інтернет до унікальних для міст послуг музеїв, театрів, бібліотек, медичних центрів, університетів тощо."

28. Доповнити Розділ "4. Стратегічні напрями та завдання соціально-економічного розвитку області" підрозділом такого змісту:

"4.7. Створення умов для розв'язання нагальних проблем переселенців"

Завдання:

забезпечення ведення обліку внутрішньо переміщених осіб, видача довідок та внесення до Єдиної інформаційної бази даних про таких осіб та надання щомісячної адресної допомоги;

задоволення потреб найбільш вразливих соціальних груп (інвалідів, людей похилого віку, дітей, позбавлених батьківської опіки) шляхом створення спеціальних патронатних служб у місцях найбільшої концентрації переселенців;

створення умов для навчання дітей, зокрема організація підвезення дітей до шкіл, гарантії можливості проходження зовнішнього незалежного оцінювання для випускників, забезпечення підручниками, виділення державних дотацій на шкільне харчування тощо;

спрощення для переселенців процедур реєстрації в органах державної влади, сприяння у працевлаштуванні;

забезпечення доступу переселенців до соціальних послуг, закладів освіти та охорони здоров'я незалежно від місця їх розташування;

вжиття заходів, спрямованих на забезпечення житлом осіб, які тимчасово переміщені в область, шляхом проведення реконструкцій і капітальних ремонтів вільних приміщень, будівництва житлових будинків, придбання і оренди житла за рахунок різних джерел фінансування".

28. Підрозділ "5.2. Управлінські механізми реалізації Стратегії" Розділу "5. Організаційно-інституційні механізми реалізації Стратегії" викласти у такій редакції:

"Організаційно-управлінські механізми реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2013-2020 роки (далі – Стратегія) передбачають запровадження системи моніторингу стану виконання Стратегії, який базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів).

Моніторингу підлягають параметри, які визначають кількісні та якісні показники, що характеризують її досягнення, а саме показники, що використані у соціально-економічному аналізі області, а саме – валовий регіональний продукт на особу, доходи громадян, демографічні показники, рівень екологічного навантаження на одиницю території.

У процесі моніторингу ці показники порівнюються із показниками на дату ухвалення Стратегії, а також з відповідними показниками в регіонах, щодо яких здійснювалось співставлення при проведенні соціально-економічного аналізу області для підготовки Стратегії.

Свідченням позитивного результату реалізації Стратегії слугуватиме абсолютне зростання показників, а також випередження темпів поліпшення показників (приріст населення на 1000 осіб; ВРП на 1 особу, грн.; доходи громадян, грн.; будівництво житла на 1000 осіб, кв.м; рівень екологічного навантаження) у порівнянні з середньоукраїнськими показниками та показниками регіонів-конкурентів.

Моніторинг досягнення стратегічних цілей здійснюватиметься відповідно до таких визначених цілей:

Стратегічна ціль 1. Підвищення рівня ефективності використання економічного потенціалу області.

Стратегічна ціль 2. Підвищення рівня ефективності використання економічного потенціалу області.

Стратегічна ціль 3. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури.

Обов'язковою умовою забезпечення моніторингу реалізації Стратегії є застосування системи індикаторів, які використовуються для визначення результативності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року.

**Уніфікована система індикаторів для Державної стратегії
регіонального розвитку-2020, регіональних стратегій розвитку, а також
Планів їх реалізації:**

ВХІДНІ ІНДИКАТОРИ	створення сприятливих умов для регулювання ведення бізнесу
	підтримка розвитку інноваційних технологій
	запровадження освітніх програм з урахуванням потреб високотехнологічного бізнесу
	підвищення якості надання адміністративних послуг фізичним та юридичним особам
	створення умов для об'єднання та підвищення фінансової спроможності територіальних громад
	поліпшення якості міжрегіональної та внутрішньорегіональної фізичної інфраструктури
	розвиток міжрегіональної та внутрішньорегіональної транспортної мережі
	створення умов розвитку малих міст
	запровадження реформування освіти в сільській місцевості

	проведення реформи медичного обслуговування населення
	запровадження програм підтримки розвитку сільської місцевості
	реалізація програм забезпечення сільського населення адміністративними послугами
	запровадження програм розвитку внутрішньорегіональних транспортних мереж
	підвищення рівня якості надання послуг з обслуговування громадським транспортом
	створення міжрегіональних та внутрішньорегіональних інформаційних і комунікативних мереж
	виділення коштів через Державний фонд регіонального розвитку
ІНДИКАТОРИ ВИПУСКУ	збільшення кількості впровадження інноваційних технологій
	збільшення частки інноваційних підприємств
	збільшення чисельності осіб, які працюють у високотехнологічних секторах економіки
	підвищення рівня внутрішньорегіональної та міжрегіональної інтегрованості.
	підвищення спроможності територіальних громад до розвитку
	посилення транспортного, інформаційного та комунікативного зв'язку міст – центрів економічного зростання із менш розвинутими територіями
	створення умов для поширення інноваційних знань та досвіду
	підвищення рівня освіти сільського населення
	зростання загальних доходів населення в сільській місцевості
	зниження рівня захворюваності у сільській місцевості
	зниження рівня смертності дітей віком до 1 року
	створення рівних умов доступу до ринків праці
	підвищення рівня доступу населення насамперед віддалених та малозаселених територій до основних адміністративних та інших послуг
ІНДИКАТОРИ РЕЗУЛЬТАТУ	зростання частки доданої вартості у валовому регіональному продукті
	збільшення капітальних інвестицій, прямих іноземних інвестицій
	зростання у випуску частки інноваційної продукції
	зростання частки високотехнологічного експорту
	розвиток малих та інших міст, у тому числі районного

	значення
	підвищення рівня доходів та споживання у сільській місцевості та невеликих населених пунктах
	зменшення кількості вибухів із сільської місцевості
	зменшення диференціації в наявних доходах населення
	зменшення диспропорцій між тривалістю життя населення при народженні у міських та сільських населених пунктах
	зниження рівня бідності
	підвищення соціальної справедливості
	зменшення диспропорцій у споживанні послуг між сільським та міським населенням
	зниження рівня безробіття в сільській місцевості та малих населених пунктах
	збільшення кількості центрів економічного зростання на регіональному рівні
	ефективне використання потенціалу територіальної спеціалізації в економічному розвитку
	кількість проектів, що фінансуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку

Показники для моніторингу збираються за результатами кожного року реалізації Стратегії. На основі зібраних даних готується річний звіт та звіт щодо виконання періоду трьохрічного планування.

Річний звіт:

складається з переліку ключових показників за кожною ціллю, кожним пріоритетом або заходом;

містить інформацію про досягнення кожного об'єктивного пріоритету або виконання заходу;

містить оцінку можливостей досягнення поставлених цілей на трьохрічний цикл планування.

Підсумковий звіт про моніторинг за трьохрічний цикл планування до показників, які передбачаються у річних звітах, містить загальні оцінки ефективності, результативності та стійкості досягнутих результатів.

Моніторингові звіти є відкритими документами і використовуються для уточнення завдань та бюджетних програм області на наступний за звітним бюджетний рік.

Форму моніторингового звіту, відповідального за його підготовку та строки подання визначає обласна державна адміністрація відповідно до власних повноважень та структури.

Для всіх можливих форм організації процесу моніторингу головним є проведення ретельного відслідковування виконання завдань та реалізації проектів, коригування та актуалізація Стратегії, за необхідності, з огляду на

зміну ситуації, оскільки одні проекти будуть завершені, а деякі замінено іншими.

Перелік індикаторів, на досягнення прогнозованих значень яких спрямована Стратегія

Назва показника	Роки:		
	2013	2016	2020
1	2	3	4
Валовий регіональний продукт (у фактичних цінах) у розрахунку на одну особу, гривень	22082 ¹	31635	43730
Наявний дохід у розрахунку на одну особу , гривень	21671,4	23378	30428
Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу, доларів США	153,1 ²	175	298
Експорт товарів у розрахунку на одну особу, доларів США	779,3	892	930
Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць	71	67	75
Кількість середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць	4	5	8
Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, %	6,4	6,5	8,5
Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям державного та місцевого значення вищої категорії (I та II категорії), км. доріг на 1 тис. кв. км території	11,8 ¹	12,5	13,7
Середньомісячна заробітна плата (номінальна), гривень	2608	3522	4578
Загальний коефіцієнт вибуття сільського населення (на 1 тис. наявного сільського населення), %	19,3	17,3	15,8
Забезпеченість населення лікарями всіх спеціальностей (на 10 тис. наявного населення на кінець року), лікарів	35,2	37,9	38,7
Рівень обладнання загальної площі житлового фонду водопроводом у міській місцевості, %	68,0 ³	68,4	69,8
Рівень обладнання загальної площі житлового фонду водопроводом у сільській місцевості, %	13,8 ³	13,2	14,5
Рівень смертності на 1 тис. населення, (‰)	16,7	16,3	15,4
Демографічне навантаження на 1 тис. осіб постійного населення у віці 16-59 років (міська місцевість), (‰)	578	543,3	527,1

¹ за 2012 рік

² станом на 31 грудня 2013 року

³ станом на 1 січня 2014 року

1	2	3	4
Демографічне навантаження на 1 тис. осіб постійного населення у віці 16-59 років (сільська місцевість), (‰)	726	667,7	622,4
Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами (міська місцевість), %	73	75	77
Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами (сільська місцевість), %	44	44	50
Питома вага утилізованих відходів у загальному обсязі утворення, (%)	47	71,9	85,4
Рівень безробіття за методологією Міжнародної організації праці, %	7,9	7,9	7,7
Площа земель природно-заповідного фонду, тис. гектарів	100,3	124,4	174,6
Питома вага площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці, %	4,1	5,1	7,1

Ці індикатори можуть бути досягнуті при умові виконання базового сценарію розвитку області та України і забезпечення відповідного фінансування за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та надходження коштів із зовнішніх джерел фінансування.

29. Доповнити Стратегію новим розділом такого змісту:

"6. Узгодженість Стратегії з програмними та стратегічними документами"

Стратегія економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2013-2020 роки (далі – Стратегія) узгоджується з:

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року; економічними, соціальними, екологічними, інфраструктурними, територіальними й іншими аспектами розвитку області.

Середньострокове і короткострокове державне стратегічне планування регіонального розвитку узгоджується з процесами стратегічного планування розвитку регіонів/областей та міст на основі розробки та ухвалення відповідних стратегічних документів.

Стратегія узгоджена із Схемою планування території Кіровоградської області, схемами планування адміністративно-територіальних одиниць різного рівня та населених пунктів, а також стратегіями розвитку міст і районів області.

Реалізація Стратегії передбачає розробку Плану реалізації Стратегії відповідно до визначених етапів.

Узгодженість з Державною стратегією регіонального розвитку

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року (далі - ДСРР-2020) включає три Стратегічні цілі:

1. Підвищення конкурентоспроможності регіонів;
2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток;
3. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

Стратегія приведена у відповідність до ДСРР-2020 та процесів державного стратегічного планування розвитку окремих секторів економіки країни та її регіонів, що враховує потреби їх розвитку, та необхідність підвищення конкурентоспроможності.

Узгодженість Стратегічних цілей Стратегії з цілями Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року:

Стратегічні цілі (Україна)	Інтегральні стратегічні цілі (Кіровоградська область):		
	"1. Підвищення рівня ефективності використання економічного потенціалу області"	"2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток"	"3. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури розвитку"
1. Підвищення конкурентоспроможності регіонів	X	X	X
2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток	x	X	X
3. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку			x

Стратегія крім власних цілей розвитку регіону містить цілі, що відповідають цілям та строкам реалізації ДСРР-2020, у частині завдань і заходів, що передбачають спільні дії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Стратегічна ціль "1. Підвищення рівня ефективності використання економічного потенціалу області" та Стратегічна ціль "2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток" Стратегії в значній мірі узгоджені з усіма стратегічними цілями ДСРР-2020.

Стратегічна ціль "3. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури розвитку" прямо підтримує Стратегічну ціль "3. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку" ДСРР-2020.

Узгодженість стратегічних напрямів Стратегії з цілями ДСРР-2020:

Операційні цілі ДСРР-2020	Стратегічні цілі Стратегії (Кіровоградська область):		
	1. "Підвищення ефективності використання економічного потенціалу області"	"2. Територіальна а соціально- економічна інтеграція і просторовий розвиток"	3. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури розвитку
1.1. Підвищення ролі та функціональних можливостей міст у подальшому розвитку регіонів	x	x	x
1.2. Створення умов для поширення позитивних процесів розвитку міст на інші території, розвиток сільської місцевості	x	x	x
1.3. Підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку регіонів	x	x	x
2.1. Запобігання збільшенню диспропорцій, що гальмують розвиток регіонів		x	
2.2. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання	x	x	x
2.3. Розвиток міжрегіонального співробітництва	x	x x	
3.1. Децентралізація влади, реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою			x
3.2. Удосконалення системи стратегічного планування регіонального			x

розвитку на загально-державному та регіональному рівні			
3.3. Підвищення якості державного управління регіональним розвитком			x
3.4. Посилення міжгалузевої координації в процесі формування та реалізації державної регіональної політики			x
3.5. Інституційне забезпечення регіонального розвитку			x

Узгодженість Стратегії з основними аспектами регіонального розвитку

Узгодженість стратегічних цілей Кіровоградської області з ключовими секторами розвитку була також проаналізована.

Позначка «х» була вставлена у поля, де присутня узгодженість, внесок або відповідний зв'язок.

Сектори	Стратегічні цілі (Кіровоградщина):		
	"1. Підвищення ефективності використання економічного потенціалу області "	"2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток"	"3. Запровадження сучасних моделей та успішних практик управління та формування інфраструктури розвитку"
Економіка і торгівля	X	X	X
Промисловість та інфраструктура	X	X	x
Сільське, лісове господарство, харчова промисловість	X	x	X
Транспорт і дороги	x	X	X
Екологія й природні ресурси	X	x	X
Освіта й молодь	X	x	X
Здоров'я, соціальний захист, сім'я і дитина	X	X	X
Культура і туризм	x	X	X
Обмін інформацією	X	X	X
Комунальне господарство	X	x	x
Територіальний розвиток, земля і кадастр	x	X	X

Примітка: Велика буква «X» означає більшу узгодженість / зв'язок, аніж маленька «х».

У зв'язку з чим розділ 6 Стратегії вважати розділом 7.

30. Розділ "7. Етапи реалізації Стратегії" (нова редакція) викласти у такій редакції:

Стратегія реалізується двома етапами.

На першому етапі (2015-2017 роки) передбачається:

розширення можливостей розвитку міст як центрів економічного зростання;

продовження процесу територіального планування та затвердження генеральних схем розвитку на регіональному рівні;

удосконалення територіальної системи надання фізичним та юридичним особам адміністративних послуг;

стимулювання об'єднання на добровільних засадах територіальних громад, використання ними можливостей співробітництва на умовах організаційної та фінансової кооперації;

стимулювання впровадження новітніх енергоефективних технологій та енергозберігаючих заходів, виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

концентрація фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках регіонального розвитку;

підтримка реалізації інвестиційних проектів житлового будівництва;

створення умов для розвитку ефективного конкурентного середовища на регіональних ринках.

На другому етапі (2018-2020 роки) передбачається:

проведення інституційної реорганізації органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади на новій територіальній основі;

реалізація інфраструктурних проектів, спрямованих на посилення міжрегіональної та внутрішньорегіональної інтеграції;

реалізація інноваційних міжгалузевих проектів у сфері регіонального розвитку, спрямованих на стимулювання процесу економічного розвитку окремих територій;

розширення сфери застосування угод щодо регіонального розвитку;

запровадження ефективних інструментів для стимулювання формування ефективних регіональних ринків праці відповідно до потреб економіки області;

усунення або зниження бар'єрів вступу на регіональні товарні ринки нових виробників та виходу з них;

підвищення рівня інженерного забезпечення в області, у тому числі водозабезпечення сільських населених пунктів; створення інформаційної та комунікаційної мережі, розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури;

створення рівних умов для доступу населення, зокрема сільського, до освіти, підвищення якості освіти;

використання позитивного досвіду пілотних проектів інших регіонів щодо реформування системи охорони здоров'я, підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування населення незалежно від місця проживання;

удосконалення системи територіального розміщення об'єктів сфери культури, зокрема в сільській місцевості;

підвищення якості надання житлово-комунальних послуг шляхом створення конкурентного середовища на ринку таких послуг.
